

ÄRENDE Utnämning av ledande offentliga rättsbiträden

KLAGOMÅLET

Klaganden har i ett klagomål till justitiekanslern 31.3.2017 kritiserat Södra Finlands rätts-
hjälp- och intressebevakningsdistrikts förfarande vid utnämningen av ledande offentliga rätts-
biträden vid Helsingfors och Östra Nylands rättshjälpsbyråer från och med 1.2.2017 och vid
Västra Nylands rättshjälpsbyrå från och med 1.3.2017.

Klaganden anser att man inte har jämfört sökandena på ett adekvat sätt och inte i tillräcklig
grad eller tillräckligt noggrant förberett, utrett och behandlat ärendet eller motiverat beslutet.
I platsannonsen för ledigansläendet av tjänsten vid Västra Nylands rättshjälpsbyrå har man för-
summat att nämna att goda kunskaper i svenska beaktas som en merit.

UTREDNING

Justitieministeriet har gett ett utlåtande som baserar sig på en utredning av direktören för Södra
Finlands rättshjälps- och intressebevakningsdistrikt.

BEMÖTANDE

Klaganden har bemött den inhämtade utredningen.

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

AVGÖRANDE

Regler om tjänsteutnämningar

Den grundläggande bestämmelse som tillämpas vid tjänsteutnämningar är grundlagens 125 § enligt vilken de allmänna utnämningsgrunderna för offentliga tjänster är skicklighet, förmåga och beprövad medborgerlig dygd.

Med skicklighet avses genom utbildning eller arbetserfarenhet förvärvade kunskaper och färdigheter. Begreppet förmåga avser sådana personliga egenskaper som förutsätts för goda arbetsresultat, t.ex. naturlig begåvning, organisationsförmåga, initiativkraft och andra liknande egenskaper som är nödvändiga för en framgångsrik skötsel av uppgifterna i fråga. Med beprövad medborgerlig dygd avses i samband med allmänna medborgerliga aktiviteter förvärvade meriter som har relevans för skötseln av tjänsten samt ett gott uppförande (RP 1/1998 rd).

De allmänna utnämningsgrunderna skall tolkas i sammanhang med de allmänna och särskilda behörighetsvillkoren för respektive tjänst och då skall också beaktas tjänstebenämningen och uppgiftsområdet samt de konkreta arbetsuppgifter som hör till tjänsten.

Beaktas bör även grundlagens 6 §, enligt vilken ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Behörighetskraven för en tjänst som ledande offentligt rättsbiträde finns omnämnda i 7 § i lagen om statens rättshjälps- och intressebevakningsdistrikt. Enligt nämnda lagrum är behörighetskraven annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt samt tillräcklig erfarenhet av arbete som rättegångsbiträde eller av domaruppgifter.

Utöver de föreskrivna behörighetskraven kan det finnas andra egenskaper som främjar skötseln av tjänsteuppgifterna. I den mån som dessa beaktas vid övervägandet skall de nämnas redan i platsannonserna.

Hur behörighetskraven uppfylls bedöms separat för var och en av de sökande. I synnerhet av bestämmelserna om likställdhet och diskrimineringsförbud följer att de sökande när det finns flera sökanden som uppfyller behörighetskraven bör jämföras sinsemellan med avseende på meriter.

För att jämförelsen av meriter ska vara korrekt krävs det att de sökandes meriter har antecknats i ett sammandrag eller en motsvarande sammanställning. Det är viktigt att likställighetsprincipen följs när meriterna nedtecknas i ett sammandrag. Meriter av samma art ska för varje sökande anges i samma omfattning.

Jämförelsen av meriter görs utgående från behörighetskraven och de övriga krav som följer av de uppgifter som hör till tjänsten genom att de sökandes utbildning, arbetserfarenhet och annan erfarenhet samt andra meriter granskas. Också personliga egenskaper hos den sökande som är av betydelse med tanke på skötseln av tjänsten skall beaktas. Om det finns många sökanden, kan den detaljerade jämförelsen begränsas till de sökande som är klart mer meriterade än övriga sökande. Det måste vara möjligt att i efterskott göra en bedömning av lagenligheten hos ett

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

beslut. Detta förutsätter att grunderna för beslutet kan utläsas av promemorian eller på något annat tillförlitligt sätt.

Finansministeriet har gett en anvisning 29.11.2016 (FM/2118/00.00.00/2016) om de principer som skall iakttas när tjänster tillsätts. Med beaktande av att klaganden fogat anvisningen till sitt klagomål är det inte nödvändigt att här utförligt redogöra för dess innehåll. Nämnas kan dock att i direktiven betonas bl.a. anställningsintervjuns betydelse för att klarlägga sökandens personliga egenskaper och för att erhålla preciserade uppgifter om arbetserfarenhet.

De kritiserade utnämningsbesluten

Justitieministeriet har i sitt utlåtande anfört att de aktuella tjänsteutnämningarna har grundat sig på en helhetsbedömning av de sökandes meriter där man förutom utbildning och arbetserfarenhet har beaktat de sökandes personliga egenskaper. De sistnämnda har man haft möjlighet att bedöma vid intervjuer och personbedömningar samt på grundval av arbete som tidigare utförts i anställningsförhållande vid rättshjälpsbyrån.

Justitieministeriet medger att omnämmandet av att goda skriftliga och muntliga kunskaper i svenska beaktas som en merit av förbiseende har uteblivit från den platsannons som gällde tjänsten i Västra Nylands distrikt. Detta förhållande uppges dock inte ha påverkat slutresultatet av utnämningsbeslutet.

Justitieministeriet finner inte anledning att klandra utnämningsbesluten och anser att jämförelsen av sökandenas meriter i utnämningSPromemorian har varit tillräcklig. Ministeriet anser dock att jämförelsen kunde ha varit tydligare och öppnare.

Jag godkänner justitieministeriets bedömning.

Slutsatser och åtgärder

Enligt 108 § 1 mom. i Finlands grundlag ska justitiekanslern övervaka att domstolarna och andra myndigheter samt tjänstemännen, offentligt anställda arbetstagare och också andra, när de sköter offentliga uppdrag, följer lag och fullgör sina skyldigheter.

Enligt 4 § 2 mom. i lagen om justitiekanslern i statsrådet vidtar justitiekanslern med anledning av ett klagomål som anförts hos justitiekanslern de åtgärder som han eller hon anser vara befogade med tanke på efterlevnaden av lagen, rättsskyddet eller tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna.

I föreliggande ärende bedömer jag det som en tillräcklig åtgärd att uppmärksamgöra Södra Finlands rättshjälps- och intressebevakningsdistrikt på vikten av noggrannhet vid omnämmande i annonser om lediganslagna tjänster av faktorer som skall beaktas som meriterande vid tjänsteutnämningar. Jag uppmärksamgör även rättshjälps- och intressebevakningsdistriktet på vikten av att i en utnämningSPromemoria jämföra tjänstesökandes meriter på ett tillräckligt tydligt och öppet sätt.

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

I nämnda avsikt sänder jag en avskrift av detta beslut via justitieministeriet till direktören för Södra Finlands rättshjälps- och intressebevakningsdistrikt.

Biträdande justitiekansler

Kimmo Hakonen

Äldre justitiekanslerssekreterare

Tom Smeds

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

BESÖKSADRESS Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
POSTADRESS PB 20, 00023 Statsrådet

TELEFON +358 295 16001
TELEFAX +358 9 160 23975

E-MAIL fornamn.efternamn@okv.fi
INTERNET www.justitiekanslern.fi